

Az ország harmada számol a hajléktalanná válással

2017. április 19.

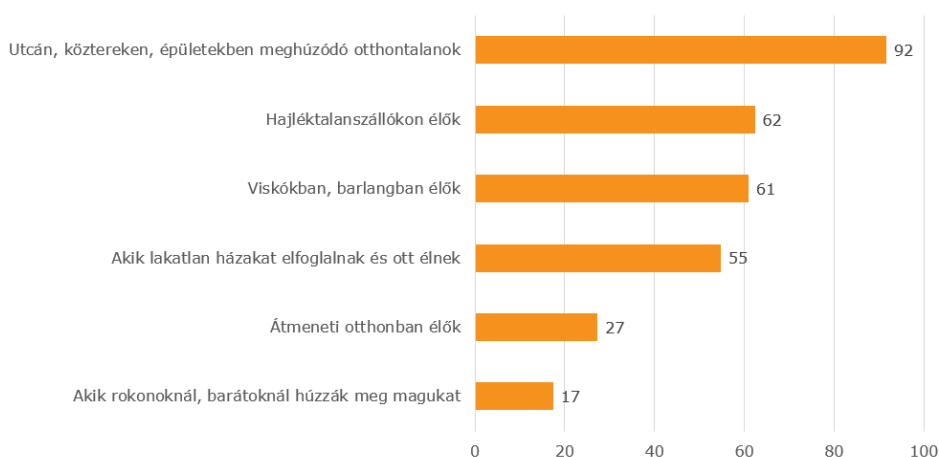
Összefoglaló

- A hajléktalanság inkább egy életmódot, életvitelt mintsem egy tartós élethelyzetet jelent a magyar lakosság többsége számára, amihez elsősorban szánalom és objektív képek társulnak. A megkérdezettek majdnem egynegyede azonban általánosító, negatív képeket is kapcsol a hajléktalansághoz.
- A magyar lakosság enyhén túlbecsüli a hajléktalanságban élő emberek létszámát – igaz, pontos adat nem áll rendelkezésre a valóságos helyzetről.
- A megkérdezettek szerint a hajléktalanná válás vezető okai az eladósodás (53%), a káros szenvedélyek (51%), valamint az állás elvesztése (47%).
- A magyar lakosság egyharmada nem zárja ki teljesen a lehetőséget, hogy hajléktalanná váljon, ugyanakkor a megkérdezettek fele nem tesz semmit, ha hajléktalannal találkozik.
- A közterületen lakás tiltásával kapcsolatban többen vannak azok, akik nem értenek ezzel a megoldással egyet, mint azok, akik egyetértenek vele.

A hajléktalanokról kialakult kép

A hajléktalanság fogalmát az emberek túlnyomó többsége szűken értelmezi, inkább a fedél nélküli életmódot, mintsem a lakásnélküliség ilyen-olyan formáját értik a fogalom alatt. Azokat az embereket egyöntetűen hajléktalannak tekintik, akik az utcán élnek (92%), megosztottabbak ugyanakkor az emberek annak megítélésében, hogy hajléktalanok-e azok, akik hajléktalanszállón kénytelenek lakni (62%), vagy akik viskókban, kunyhóban élnek (61%) vagy akár rokonoknál, barátoknál laknak, mivel nincs hol lakniuk (17%).

Kit tekint hajléktalannak?

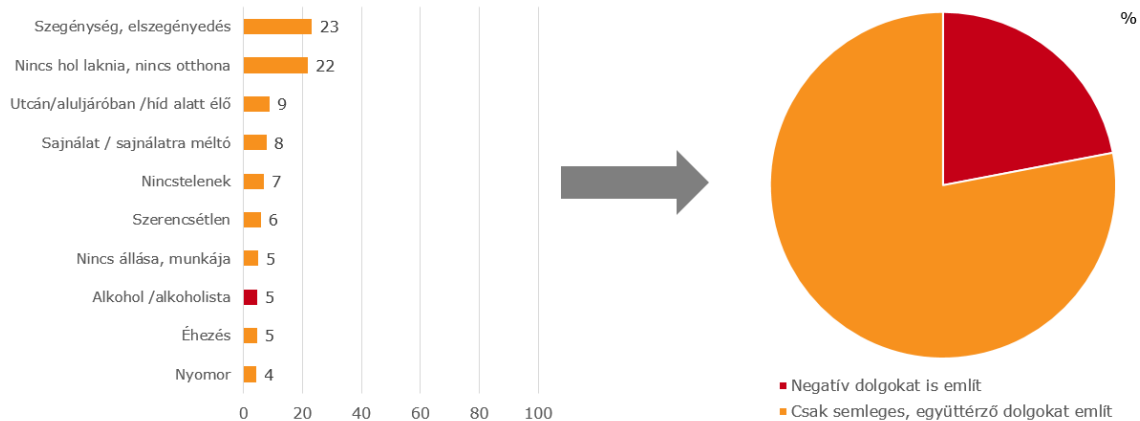

Az embereket arra is megkértük, hogy mondják el, mi jut eszükbe arról a szóról, hogy hajléktalanság. A megkérdezettek kétharmada kizárólag objektív vagy szánalommal teli szavakkal reagált a kérdésre,

leggyakrabban a szegénységet és a lakásnélküliséget említették, azonban a lakosság 22%-a kifejezetten negatív, pejoratív jelzőket is társított a hajléktalansághoz (pl. alkoholizmus, bűz, erőszak). A faluban élők (15%), valamint a 64 évnél idősebbek (14%) kevésbé asszociáltak negatív dolgokra, mint az átlag, míg a fiatal felnőttek, a 25-34 év közöttiek (29%), illetve a Közép-Magyarországi régióban élők (31%) gyakrabban említettek ilyeneket.

Mi jut eszébe arról, hogy hajléktalanság?

A 10 leggyakrabban említett elem

KANTAR HOFFMANN
a TNS. company

A hajléktalanság mérete

A magyar lakosság enyhén túlbecsüli a hajléktalan emberek létszámát, igaz, pontos adatokat az ezzel foglalkozó felmérések sem tudnak nyújtani. A magyar felnőtt lakosság 30 ezer főre becsüli az országban hajléktalanként élő emberek számát, miközben a kutatások és szakértői becslések ezt 10 ezer fő körülire teszik¹. A megyeszékhelyeken élők mondták a legmagasabb értéket (37 ezer fő), míg a faluban élők a legkevesebbet (27 ezer fő). Volt olyan válaszadó, aki csupán egyezzerre tette a hajléktalan emberek számát, de volt olyan is, aki 100 ezer főt mondott.

A megkérdezettek mind a környékükön, mind az országban úgy érzékelik, hogy növekedett a hajléktalan emberek létszáma. Különbség azonban, hogy a saját lakóhelyük környezetében jóval kisebb mértékű növekedést érzékelnek, mint országosan, amely meglehetősen negatív gazdasági-politikai közérzetet tükröző eltérés. A városiak intenzívebb növekedést érzékelnek, mint a kisebb településeken élők, ami hajléktalanság inkább városi jelenségéből fakad.

A hajléktalanná válás okai

A hajléktalanná válás vélt okai között vezet az eladósodás (53%), a káros szenvedély (51%), az állás elvesztése (47%), valamint a családi helyzet megváltozása (31%). A válások, illetve egyéb családi

¹ A Város Mindenkié csoport szakmai becslése szerint 2016 februárjában legalább tízezer ember élt hajléktalanként (intézményben vagy az utcán) Magyarországon.

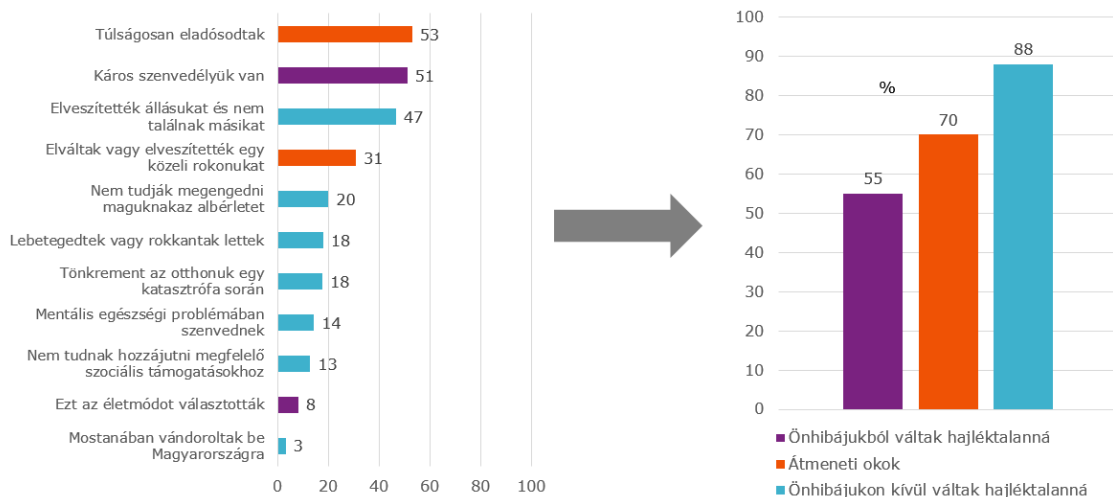
http://avarosmindenie.blog.hu/2016/09/03/hany_hajlektalan_ember_el_magyarorszagon

traumák hatásait a lakosság jelentősen alulbecsüli, holott a szakértők szerint a hajléktalanná váláshoz vezető úton ez az egyik legjelentősebb tényező².

Enyhe hangsúlyeltolódások figyelhetők meg a válaszadó lakóhelye, valamint aközött, hogy mit tartanak a fő oknak: a megyeszékhelyeken élők több mint 60%-a mondta az eladósodást fő oknak, míg ez az arány a fővárosban csak 49%. Az eladósodást nem csak a megkérdezett laikusok, hanem a hajléktalansággal foglalkozó szakemberek is a legnagyobb veszélyforrásnak tartják³.

Akiknek személyes tapasztalata van a hajléktalanságról, azok jellemzőbb oknak tartják a mentális problémákat (20% vs 14%), valamint azt, hogy ezek az emberek ezt az életmódot választották (15% vs 7%). (A magyar lakosság 14%-nak közvetlen, személyes tapasztalata van a hajléktalanságról, tehát rokona, barátja vagy ismerőse került már ilyen helyzetbe, és ez a tapasztalat számos tekintetben meghatározza a hajléktalanságról alkotott képet.)

Miért válnak az emberek hajléktalanná?

KANTAR HOFFMANN
a TNS-company

A magyar társadalom egyharmadát személyesen is nyomasztja a kérdés, hiszen 29%-a kisebb-nagyobb mértékben, de el tudja képzelni, hogy maga is hajléktalanná válik, tehát nem zárja ki egyértelműen ezt a lehetőséget. Igaz, csupán 3% azoknak a száma, akik valószínűnek tartják ezt a lehetőséget. A hajléktalanná válástól való félelem fordítottan arányos az iskolai végzettséggel, minél alacsonyabb valakinek az iskolai végzettsége, annál inkább fél ettől.

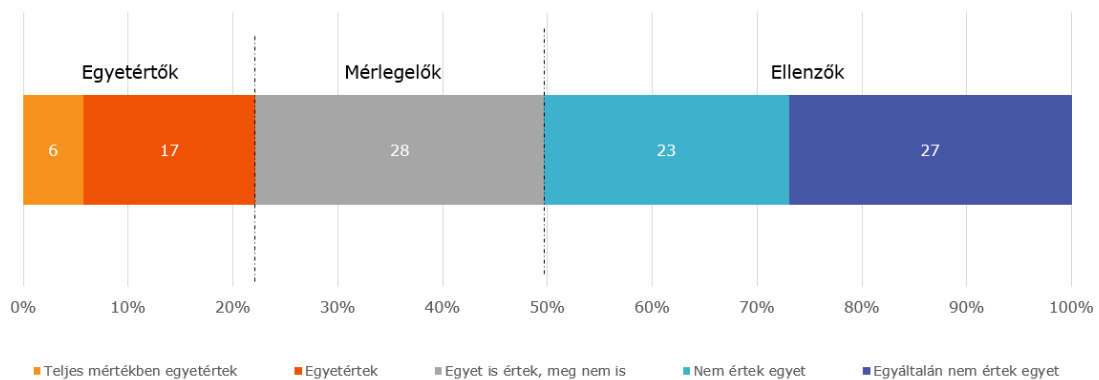
Cselekvés, megoldás

A megkérdezettek legnagyobb része (42%) nem tesz semmit, ha hajléktalan emberrel találkozik, ugyanakkor leginkább pénzt, aprót adnak az embereknek (19%), míg legkevésbé hajléktalanszállót vagy

segélyszervezetet értesítenek ilyen esetben (4%). Ugyanannyian adnak ételt-italt, mint amennyien hajléktalan újságot vesznek (11-12%). Bár a fővárosban alacsonyabb a közönyösök aránya (30% nem tesz semmit, ha hajléktalannal találkozik), a faluban, kistelepelesen élők jóval aktívabbnak, szolidárisabbnak tűnnek, mint városi polgártársaik (25%-uk pénzt vagy aprót ad, míg a városiaknál ez az arány csak 17-18%). Az iskolai végzettség is meghatározó az aktív segítség szempontjából: minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál inkább segít a rászoruló hajléktalan embereken.

A közelmúlt kormányzati/önkormányzati megoldását, a közterületen való lakás tilalmát a megkérdezettek 49%-a nem támogatja. Az elutasítás független attól, hogy a megkérdezett hol lakik, egyaránt elutasítják fővárosiak, városiak, valamint kistelepelesen élők is.

Néhány önkormányzat szabálysértéssé minősítette és pénzbírsággal sújtja azt, ha valaki a közterület bizonyos részén életvitelszerűen tartózkodik, tehát ott él. Mennyire ért egyet ezzel a szabályozással?

KANTAR HOFFMANN
a TNS. company

A 2016-2017-es tél az utóbbi évek egyik leghidegebbje volt, és a szezonról még nincsenek statisztikák, ráadásul nincs egységes módszertan sem, de Magyarországon évente nagyságrendileg 200 ember halála hozható összefüggésbe a faggal és a hideg idővel. A fagyhalált halt emberek nagyobb része olyan mélyszegénységben él, jellemzően idős, kistelepelesen élő ember, aki ugyan nem hajléktalan, de otthonát nem tudja fűteni. Ugyanakkor, a lakosság többsége (46%) úgy véli, hogy több hajléktalan áldozata van a télnak, mint szegény, otthonát fűteni nem tudó ember (40%). Ez az adat is ráirányítja a figyelmet arra, hogy az emberek kissé alábecsülik, hogy a hideg télnak nem csak a hajléktalan emberek vannak kiszolgáltatva, hanem a mélyszegénységben élő, lakással, házzal rendelkező emberek is, akik nem tudják fűteni az otthonaikat. Ugyanakkor nagyságrendileg jól érzik az emberek, hogy mennyien halnak meg egy télen a fagyás és kihűlés következtében, azonban ebben az esetben is kissé alábecsülik az áldozatok számát: 117 halálesetet mondanak átlagosan.

Módszertan

Az omnibusz adatfelvétele 2017. március 10-23 között zajlott, 1100 18 évesnél idősebb magyar állampolgár véletlen sétás személyes megkérdezésével. A minta kisebb torzulásait a KSH adatait felhasználva matematikai eljárással, úgynevezett súlyozással korrigálták, és így a minta pontosan

tükrözi a felnőtt lakosság településtípus, nem, életkor, régió és iskolai végzettség szerinti összetételét. A közölt adatok hibahatára a teljes mintában a válaszok megoszlásától függően legfeljebb ± 3 .

A Kantar Hoffmann-ról

A több, mint húszéves kutatói tapasztalattal rendelkező Kantar Hoffmann a piac és -véleménykutatás szinte minden területén jelen van. Az országos omnibusz kutatásunk keretében minden hónapban megkérdezzük a 18 évesnél idősebb magyar lakosságot a legkülönbözőbb témákban.

További információ, kapcsolat

Orbán Gábor – kutatási igazgató //// +36-20-215-3313 //// gabor.orban@kantar-hoffmann.hu